

การพัฒนาแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนหลวงสินธุราษฎร์รังสฤษดิ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

THE DEVELOPMENT OF LEARNING PROCESS MANAGEMENT MODEL
THAT PROMOTES DESIRABLE CHARACTERISTICS OF STUDENTS AT
LUANGSINRATRANGSARIT SCHOOL, UNDER THE SAMUT SAKHON
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ดิษฐวัฒน์ ธนกรเต็มมูล / Ditthawat Thanakontemmoon ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและความต้องการในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 3) ทดลองใช้และปรับปรุงรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 4) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน การวิจัยนี้แบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 10 คน และสอบถามความต้องการของผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 271 คน ด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สอบถามความต้องการจำเป็นจากครู จำนวน 15 คน ด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีของความต้องการ ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบฯ โดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน และประเมินรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ระยะที่ 3 ทดลองใช้และปรับปรุงรูปแบบฯ ผู้ให้ข้อมูล คือ ครู จำนวน 15 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบ และการประชุมถอดบทเรียน ระยะที่ 4 การศึกษาผลการใช้รูปแบบฯ ประกอบด้วย การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 228 คน โดยครูประจำชั้นและผู้ปกครอง การประเมินตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 142 คน ด้วยแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก จำนวน 3 คน ด้วยแบบประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้ การประเมิน

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนหลวงสินธุราษฎร์รังสฤษดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (Luangsinratrangsarit School, Office of the Samutsakhon Primary Educational Service), krurkkrai.teacher@gmail.com

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบโดยครู จำนวน 15 คน ด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพและความต้องการ ได้แก่ 1) สาเหตุที่เป็นปัญหาและอุปสรรค ประกอบด้วย นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ทักษะในการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรม สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีกระบวนการดำเนินงานไม่ชัดเจน 2) ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ครูมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง มีสภาพที่คาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงทุกด้าน

2. รูปแบบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) เป้าหมายของรูปแบบ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) กระบวนการของรูปแบบ มี 6 องค์ประกอบย่อย 26 ตัวชี้วัด ได้แก่ 4.1) การวางแผน มี 6 ตัวชี้วัด 4.2) การดำเนินการ มี 6 ตัวชี้วัด 4.3) การกำกับดูแล มี 4 ตัวชี้วัด 4.4) การประเมินผล มี 4 ตัวชี้วัด 4.5) การถอดบทเรียน มี 3 ตัวชี้วัด 4.6) การพัฒนาปรับปรุง มี 3 ตัวชี้วัด 5) การนำรูปแบบไปใช้ และ 6) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และรูปแบบได้รับฉันทามติให้มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้และปรับปรุงรูปแบบ ได้แก่ โรงเรียนมีการดำเนินงานที่เป็นระบบส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ จากนั้นปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์โดยกำหนดการบูรณาการให้มีรายละเอียดที่ครอบคลุมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามรูปแบบ

4. ผลการศึกษการใช้รูปแบบ ได้แก่ 1) การสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม 2) การประเมินตนเองด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) การประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับก่อน-หลัง มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.20 และ 4) ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหาร, กระบวนการจัดการเรียนรู้, คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the conditions and needs for learning process management that promote students' desirable characteristics, 2) develop a learning process management model that promotes students' desirable characteristics, 3) trial and improve the learning process management model that promotes students' desirable characteristics, and 4) study the results of implementing the learning management model that promotes students' desirable characteristics. This research was divided into 4 phases. Phase 1 involved

a study of the conditions and needs for learning process management that promote students' desirable characteristics by interviewing 10 qualified persons and 10 stakeholders and surveying the needs of 271 parents and basic education committee members using a questionnaire. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation. The needs of 15 teachers were assessed using a questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and priority needs index. In Phase 2, the model was developed through a focus group discussion of 10 experts and was evaluated through a connoisseur seminar of 10 experts. Phase 3 involved a model trial and improvement. The informants consisted of 15 teachers. Data was collected using a model trial record form and from a reflection meeting. In Phase 4, the results of the model implementation were evaluated through observing the behavior of 228 kindergarten 2 to Grade 9 students by their homeroom teachers and parents; self-evaluation of 142 students from Grade 4 to Grade 9 using a desirable characteristics assessment form; evaluation of teachers' learning process management by 3 external experts using a learning process management assessment form; and evaluation of teachers' satisfaction with the model by 15 teachers using a questionnaire. Data was analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results showed that:

1. The results of the study of conditions and needs revealed: 1) causes of problems and obstacles showed that most students have knowledge about desirable characteristics but do not apply them in their daily lives; personnel lack knowledge, understanding, skills in managing learning, innovation, media, technology, and appropriate learning resources; and operational processes are unclear. 2) Parents and basic education committees have the highest level of needs. 3) The current conditions of teachers are at a moderate level, with the highest level of expected conditions, and a high level of need for development in all aspects.

2. The learning process management model consisted of 6 main components: 1) principles, 2) goals, 3) objectives, 4) process—with 6 subcomponents and 26 indicators, i.e., 4.1) planning, with 6 indicators, 4.2) implementation, with 6 indicators, 4.3) supervision, with 4 indicators, 4.4) evaluation, with 4 indicators, 4.5) lessons learned, with 3 indicators, and 4.6) development and improvement, with 3 indicators, 5) implementation, and 6) results. Overall, the model was agreed to be correct, appropriate, feasible, and beneficial at the highest level.

3. The results of the trial and improvement of the model were: the school has systematic operations, resulting in efficient operations. The model was then improved to be

complete by specifying the integration with comprehensive details to increase efficiency in operations according to the model.

4. The results of the model implementation included: 1) According to the observation, overall students' desirable behaviors were at an excellent level. 2) On the whole, the self-evaluation of students' desirable characteristics was at the highest level. 3) The evaluation of the learning process management that promotes students' desirable characteristics was generally at the highest level. When comparing the results before and after the implementation, there was an increase of 18.20 percent. 4) Overall, teachers were satisfied with the model at the highest level.

Keywords: management, learning management, desirable characteristic of student

บทนำ

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นและพัฒนาผู้เรียนทุกคน ที่เป็นกำลังของชาติให้เป็นเยาวชนที่มีความสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทยและเป็นพลโลกที่ดี ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นเป้าหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนจะมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต ซึ่งในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 7)

สภาพปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนหลายประการ เช่น หนีเรียน การใช้สารเสพติด การก่อเหตุทะเลาะวิวาท การติดเกม ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ทำผิดกฎหมายอาญา การใช้คำหยาบคาย การใช้สื่อโซเชียลมีเดียในทางที่ผิด ไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ แต่งกายไม่ถูกระเบียบ ขาดระเบียบวินัย การเลียนแบบในทางที่ผิด เป็นต้น (เบญญาภา หลวงราช, 2560: 7)

จากความสำคัญด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาเยาวชนที่เป็นกำลังหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ และถือเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญที่สถานศึกษาต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาเยาวชนที่เป็นนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับสังคมในยุคปัจจุบัน ในข้างต้น โรงเรียนหลวงสินธุราชบุรีรังสฤษฎ์เล็งเห็นความสำคัญและมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ จึงมีแนวคิดในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยได้ดำเนินการวิเคราะห์สภาพองค์กร เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยวิเคราะห์จากผลการจัดการศึกษาในปีการศึกษา 2565 ที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์และไม่สามารถนำความรู้ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนรู้ และขาดแนวทางการขับเคลื่อนการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ในการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ชัดเจน

ทั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนหลวงสินธุราชูราษฎร์รังสฤษดิ์พบปัญหาในการดำเนินงานต่าง ๆ มากมาย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความจำเป็นในการดำเนินงานขับเคลื่อนและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นเหตุผลและความจำเป็นที่ผู้วิจัยต้องมุ่งศึกษาและพัฒนาแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน บริบทในพื้นที่ตั้งของโรงเรียน และสอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนหลวงสินธุราชูราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนหลวงสินธุราชูราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อทดลองใช้และปรับปรุงรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนหลวงสินธุราชูราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนหลวงสินธุราชูราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและความต้องการในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารรายงานผลการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2565 และเอกสารตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล เก็บรวบรวม

ข้อมูลโดยการศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารรายงานผลการจัดการศึกษา ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์เนื้อหาเป็นหมวดหมู่ และสรุปประเด็นสำคัญ

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ กระบวนการบริหาร และกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน นักวิชาการการศึกษา 2 คน ศึกษาพิเศษ 1 คน ครู 1 คน และพระภิกษุ 1 รูป ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 10 คน ประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน เครือข่ายผู้ปกครอง 2 คน ผู้ใหญ่บ้าน 2 คน ครู 2 คน และพระสอนศีลธรรม 2 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ กระบวนการบริหาร และกระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 2) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ประชากร คือ ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 262 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 271 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากร จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวังและการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูโรงเรียนหลวงสินธุราษฎร์รังสฤษดิ์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ครูตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีของความต้องการ

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 1 เสนอความคิดเห็นในการร่างองค์ประกอบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการและการนำรูปแบบไปใช้ โดยการสนทนากลุ่ม (focus group)

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน จากการเลือกแบบเจาะจงโดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) ผู้บริหารการศึกษา 2 คน มีประสบการณ์ด้านการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก ด้านการบริหารการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา หรือมีวิทยฐานะผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ 2) ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาหรือมีวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ 3) นักวิชาการศึกษา 2 คน จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ 4) ศึกษานิเทศก์ 1 คน ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกด้านการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือมีวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ 5) ครู 1 คน มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ ไม่ต่ำกว่า 5 ปี จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ และ 6) พระภิกษุ 1 รูป เป็นพระสอนศีลธรรม มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นร่างองค์ประกอบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการและการนำรูปแบบไปใช้

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) และการประเมินความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน จากการเลือกแบบเจาะจงโดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) ผู้บริหารการศึกษา 2 คน มีประสบการณ์ด้านการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา หรือมีวิทยฐานะผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ 2) ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี และจบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาหรือมีวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ 3) นักวิชาการศึกษา 2 คน จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ 4) ศึกษานิเทศก์ 2 คน ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกด้านการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษา หรือมีวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ และ 5) ครู 2 คน มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ ไม่ต่ำกว่า 5 ปี

จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแบบประเมินความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และการปรับปรุงรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด หลักการเกี่ยวกับการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบเพื่อกำหนดองค์ประกอบ และรายละเอียดของคู่มือการใช้รูปแบบ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2 มาใช้ในการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาหรือมีวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ และ 2) ศึกษานิเทศก์ 2 คน จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกด้านการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา หรือมีวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 และนำแบบประเมินไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 รวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และปรับปรุงรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูโรงเรียนหลวงสินธุราษฎร์รังสฤษดิ์ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการทดลองใช้รูปแบบ และแบบบันทึกการประชุมถอดบทเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยประชุมชี้แจงครูเพื่อทำความเข้าใจรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ กำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้รูปแบบ และประชุมถอดบทเรียนหลังจากการนำรูปแบบไปทดลองใช้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบ และข้อมูลที่ได้จากการประชุมถอดบทเรียนมาวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นความเรียง และนำมาปรับปรุงรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบให้มีความสมบูรณ์

ระยะที่ 4 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

1. การสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียนหลวงสินธุราชราชวิทยาลัย ชั้นอนุบาล 2 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 228 คน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนลดลงน้อยกว่า ปีการศึกษา 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยครูประจำชั้นและผู้ปกครองเป็นผู้ให้ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของครูและผู้ปกครองมารวมกัน หาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การประเมินตนเองด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียนหลวงสินธุราชราชวิทยาลัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 142 คน เนื่องจากนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีข้อจำกัดในเรื่องการอ่าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินตนเองด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และนำแบบประเมินไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 รวบรวมข้อมูลโดยให้นักเรียนประเมินตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การประเมินการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูโรงเรียนหลวงสินธุราชราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2567 จำนวน 15 คน ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และศึกษานิเทศก์ 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และนำแบบประเมินไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 รวบรวมข้อมูลโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเป็นผู้ประเมินกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติที่มีความชัดเจน/สอดคล้อง/ครอบคลุม/เหมาะสม และนำมาเปรียบเทียบกับระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบ เพื่อหาร้อยละของพัฒนาการที่เพิ่มขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูโรงเรียนหลวงสินธุราชราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2567 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความพึงพอใจโดยผู้วิจัยสร้างจากการศึกษาแนวคิด

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการให้ครูตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การเสนอความคิดเห็นเชิงนโยบายในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและเงื่อนไขความสำเร็จ โดยการประชุมสัมมนา

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 คน คณะกรรมการที่ปรึกษา 9 คน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง 11 คน และครูโรงเรียนหลวงสินธุราษฎร์รังสฤษฎ์ 13 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการประชุมสัมมนา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประชุมสัมมนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นข้อมูลเชิงนโยบายและเงื่อนไขความสำเร็จในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและความต้องการในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีดังนี้

1.1 สาเหตุที่เป็นปัญหาและอุปสรรค ประกอบด้วย

1.1.1 ปัญหาคุณภาพของผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม แต่ไม่นำความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการชีวิตประจำวัน

1.1.2 ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ไม่ชัดเจน ขาดนวัตกรรม สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม

1.1.3 ปัญหาด้านการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คือ กำหนดแนวทางและกระบวนการดำเนินงานไม่ชัดเจน

1.2 องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) เป้าหมายของรูปแบบ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) การนำรูปแบบไปใช้ และ 6) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

1.3 กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การดำเนินการ 3) การกำกับดูแล 4) การประเมินผล 5) การถอดบทเรียน และ 6) การพัฒนาปรับปรุง

1.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนาบุคลากร 3) วิธีการจัดการเรียนรู้ 4) นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ 5) แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน ประกอบด้วย 9 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ และ 9) อุทิศตนคุณธรรม

1.6 ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

1.7 ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง มีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงทุกด้าน

2. รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

2.1 หลักการของรูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมของทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน การดำเนินการที่มีความสัมพันธ์กันทั้งในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา และกระบวนการสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติ ด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่

2.2 เป้าหมายของรูปแบบ คือ เพื่อเป็นรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

2.3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ คือ 1) เพื่อการบริหารจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 2) เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 9 ประการ

2.4 กระบวนการของรูปแบบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย 26 ตัวชี้วัด ดังนี้

2.4.1 การวางแผน มี 6 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1) การวางแผนด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 2) การวางแผนด้านการพัฒนาบุคลากร
- 3) การวางแผนด้านวิธีการจัดการเรียนรู้
- 4) การวางแผนด้านนวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้
- 5) การวางแผนด้านแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
- 6) การวางแผนด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

2.4.2 การดำเนินการ มี 6 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1) การดำเนินการด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 2) การดำเนินการด้านการพัฒนาบุคลากร
- 3) การดำเนินการกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้
- 4) การดำเนินการส่งเสริมการใช้นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
- 5) การดำเนินการด้านแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
- 6) การดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

2.4.3 การกำกับดูแล มี 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1) การกำกับดูแลวิธีการจัดการเรียนรู้
- 2) การกำกับดูแลการใช้นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
- 3) การกำกับดูแลแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
- 4) การกำกับดูแลการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

2.4.4 การประเมินผลมี 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1) การประเมินผลวิธีการจัดการเรียนรู้
- 2) การประเมินผลการใช้นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้
- 3) การประเมินผลแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
- 4) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้

2.4.5 การถอดบทเรียน มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ
- 2) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรค
- 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการสะท้อนผลการดำเนินงาน

2.4.6 การพัฒนาปรับปรุง มี 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1) การนำผลการประเมินมาวางแผนในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน
- 2) การพัฒนาปรับปรุงให้สามารถพัฒนานักเรียนให้มีประสิทธิภาพและทำให้เกิดความยั่งยืน
- 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนานักเรียน

2.5 การนำรูปแบบไปใช้ คือ การดำเนินการตามแนวทางการวางแผน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาตามรูปแบบที่กำหนด และการกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาตามรูปแบบ

2.6 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น คือ มีรูปแบบไปใช้ในการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ นักเรียน และนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนด และรูปแบบได้รับฉันทามติ ให้ความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ

3. ผลการทดลองใช้ พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนการบริหารจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นระบบ ส่งผลให้โรงเรียนมีแนวทางในการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีหลักสูตรที่กำหนดเนื้อหา โครงสร้าง วิธีการสอน และการประเมินผลของหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีความรู้ ทักษะ และแนวคิดที่ทันสมัย สามารถใช้เครื่องมือ วิธีการ หรือแนวคิดใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักเรียน และนักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนการปรับปรุงรูปแบบ ได้แก่ นำข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียนหลังจากการนำรูปแบบไปทดลองใช้ มีรายละเอียดที่ต้องปรับปรุงในองค์ประกอบหลักของรูปแบบ ได้แก่ กระบวนการของรูปแบบและการนำรูปแบบไปปฏิบัติ โดยเพิ่มเติมรายละเอียดให้ครอบคลุมการดำเนินงานในกระบวนการด้านการวางแผน การดำเนินการ การกำกับดูแล และการประเมินผลการบริหารจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการนำมาปรับปรุงเพิ่มเติมรูปแบบให้มีความสมบูรณ์

4. ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า

4.1 ผลการสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

4.2 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับก่อน-หลังการใช้รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวมการปฏิบัติมีความชัดเจน/สอดคล้อง/ครอบคลุม/เหมาะสม เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.40

4.4 ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4.5 ความคิดเห็นเชิงนโยบายในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและเงื่อนไขความสำเร็จ มีดังนี้

4.5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องให้การสนับสนุนส่งเสริมการนำรูปแบบไปใช้ในการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และควรต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รวมถึงการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน

4.5.2 เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญ ต้องมีการวางแผนใช้หลักการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีจำนวนที่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ชุมชนให้ความร่วมมือ และมีแหล่งเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างมีคุณภาพ

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกมิติ เป็นข้อมูลที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์พร้อมนำไปพัฒนารูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียนหลวงสินธุ์ราษฎร์รังสฤษดิ์ และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของสภาพบริบทชุมชนในพื้นที่ตั้งของโรงเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาสภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการสังเคราะห์พร้อมที่จะนำไปพัฒนารูปแบบต่อไป สอดคล้องกับสุภาพ เต็มรัตน์ (2562: 139) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบ

การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรักความเป็นไทยของนักเรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรักความเป็นไทยของนักเรียนอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับอรุณศิริ จันทรหล่น (2560: 230) วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษาพบปัญหาด้านกระบวนการจัดการศึกษาที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียน สอดคล้องกับนริศรา ตาปราบ (2562: 133) วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า สภาพปัจจุบันนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และมีพฤติกรรมไม่เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์เท่าที่ควร และสอดคล้องกับ Tuana (2007, 364-378) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้การสร้างมโนคติด้านศีลธรรม พบว่า องค์ประกอบพื้นฐานในการเรียนรู้คุณธรรม คือ ความรู้สึกละเอินต่อศีลธรรมทักษะการใช้เหตุผล เชิงศีลธรรมและจินตนาการเชิงศีลธรรม ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมากในระบบการศึกษา

2. รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) เป้าหมายของรูปแบบ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) กระบวนการของรูปแบบ ประกอบด้วย 4.1 การวางแผน 4.2) การดำเนินการ 4.3) การกำกับดูแล 4.4) การประเมินผล 4.5) การถอดบทเรียน 4.6) การพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการ 5) การนำรูปแบบไปใช้ และ 6) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และรูปแบบได้รับฉันทามติให้มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด ทุกองค์ประกอบ จากการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ และสามารถค้นพบแนวความคิดในการพัฒนาองค์ประกอบของรูปแบบ ในส่วนการประเมินรูปแบบแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เป็นเพราะผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบทุกขั้นตอนอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ สัมภาษณ์ ประชุมระดมสมองผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนหลวงสินธุ์ราษฎร์รังสฤษดิ์ ทำให้ได้รูปแบบมีความสมบูรณ์ จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ผลการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับอรุณศิริ จันทรหล่น (2560: 230) ที่ศึกษาพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มี 3 องค์ประกอบ 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1.1) ด้านมีวินัย 1.2) ด้านใฝ่เรียนรู้ และ 1.3) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งด้านมีวินัย มี 4 ตัวชี้วัด ด้านใฝ่เรียนรู้ มี 2 ตัวชี้วัด ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน มี 2 ตัวชี้วัด และแนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ประกอบด้วย 7 แนวทาง ได้แก่ 3.1) กำหนดนโยบายส่งเสริมอย่างชัดเจน 3.2) จัดให้มีคณะกรรมการเป็นกรเฉพาะ 3.3) สร้างความเข้าใจร่วมกัน 3.4) กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาอย่างชัดเจน 3.5) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดสิ่งแวดล้อมเชิงคุณธรรม 3.6) ส่งเสริมการกำกับดูแล และ 3.7) สร้างเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับนพรัตน์ อินทร์พันธ์ (2561: 137) วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ของนักเรียนโรงเรียนไทยวัฒนาประชารัฐ อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า รูปแบบ เมืองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ขอบเขตการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 2) หลักการแนวคิดการพัฒนา 3) วัตถุประสงค์ 4) เนื้อหาสาระสำคัญ 5) วิธีการ/โครงการกิจกรรม 6) สื่อและ แหล่งเรียนรู้ 7) วิธีการวัดและ ประเมินผล และ 8) แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และสอดคล้องกับ Cranley (2003: 95) ได้ศึกษาการปฏิบัติ ในด้านจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนเมืองของประเทศไทย พบว่า การประพฤติปฏิบัติ ทางด้านจริยธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย มาตรการที่ใช้ในการอบรมจริยธรรมของนักเรียนโดยกำหนด กรอบแนวคิดไว้ 4 ด้าน คือ 1) การสอนจริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร 2) การสอนจริยธรรม โดยใช้ กิจกรรมการสอนที่ต่อเนื่อง 3) การสอนจริยธรรมโดยการกำหนดระเบียบกฎของห้องเรียน และ 4) การสอน จริยธรรมโดยดำเนินนโยบายและระเบียบของทางราชการ

3. ผลการทดลองใช้และปรับปรุงรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย ผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบโดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการทดลองใช้รูปแบบพบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานที่เป็นระบบส่งผลให้ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จากผลการนำรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไปทดลองใช้ในสถานศึกษา พบว่า ข้อมูลจากการสะท้อนผลมีข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงเพียงเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำมาใช้ในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้จริง เป็นเพราะมีการพัฒนารูปแบบทุกขั้นตอนอย่างมีคุณภาพ อีกทั้ง รูปแบบที่สร้างขึ้นยังมีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียนหลวงสินธุ์ราษฎร์รังสฤษดิ์ และสอดคล้องกับ ความต้องการของบริบทในพื้นที่ จึงทำให้การดำเนินงานตามรูปแบบมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องด้วยปัจจัยที่เป็น อุปสรรคในการดำเนินงานตามรูปแบบนั้นเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ จึงมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุง รูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อนำมาพัฒนาให้รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำไปใช้จริงต่อไป สอดคล้องกับ Zdenek & Schochor (2007: 514-532) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการรับรู้ศีลธรรมในห้องเรียน พบว่า บทบาทของครูในการใช้โปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้คุณธรรมของนักเรียนเพิ่มโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพ และความรู้ด้านคุณธรรมด้วยแนวทางการใช้ความหลากหลายทางวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคุณธรรม จริยธรรม และสอดคล้องกับ Jewell (2001: 256) ได้ศึกษาเรื่อง การวัดการพัฒนาทางจริยธรรม ความรู้สึก การคิด และการกระทำ พบว่า บุคคลที่พัฒนาทางจริยธรรมแล้วเป็นบุคคลที่รู้สึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหา จริยธรรม มุ่งเน้นสภาพทางความรู้ของแต่ละบุคคล และมีความรักความยุติธรรม

4. ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน พบว่า 1) การสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม 2) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) การประเมินการจัด การเรียนรู้ในการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำผลมา เปรียบเทียบก่อน-หลัง มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.20 และ 4) ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหาร การจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้

แสดงให้เห็นว่ารูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้จริง จากการนำผลการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมาเปรียบเทียบกันระหว่างก่อนใช้รูปแบบและหลังใช้รูปแบบซึ่งนักเรียนมีการพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างเห็นได้ชัด เป็นเพราะผู้วิจัยดำเนินการทุกขั้นตอนในการสร้างรูปแบบอย่างมีคุณภาพ จึงสามารถเชื่อได้ว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ และจากผลการสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่แสดงให้เห็นว่า ครูมีความพึงพอใจมากต่อรูปแบบทั้งด้านกระบวนการ การจัดกิจกรรม และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการนำรูปแบบมาใช้ในสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษามีแนวทางในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ และได้รับรางวัลระดับประเทศในการแข่งขันรายการต่าง ๆ มากมาย สอดคล้องกับนริศรา ตาปราบ (2562: 133) ศึกษาพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิก่อนการร่วมกิจกรรม นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดี ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม และสอดคล้องกับ Henson (2001: 47) ได้ศึกษาความรับผิดชอบของครูเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตนเอง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าครูควรเป็นผู้นำทางจริยธรรม เนื่องจากครูสามารถสอดแทรกจริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ พบว่า รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนต้องมีการกำหนดกระบวนการกิจกรรมและเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

1.2 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถนำรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไปประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานยิ่งขึ้น

1.3 ผู้บริหารต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้ละเอียด โดยสามารถประยุกต์รายละเอียดที่ปรากฏในรูปแบบให้เหมาะสมกับบริบทและระยะเวลาที่กำหนดได้ โดยให้คำนึงถึงองค์ประกอบของรูปแบบซึ่งประกอบด้วย หลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กระบวนการ การนำไปใช้ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

1.4 โรงเรียนต้องประสานความร่วมมือในกระบวนการจัดการเรียนรู้จากทุกภาคส่วน ประกอบด้วย หน่วยงานราชการในพื้นที่ ชุมชน และผู้ประกอบการ

1.5 ครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถและเป็นแบบอย่างที่ดี รวมถึงพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อจะทำให้ได้องค์ความรู้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้ครอบคลุมทุกมิติ

2.2 ควรศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของการนำรูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนไปใช้

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

สรุป

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบย่อย 26 ตัวชี้วัด รูปแบบได้รับฉันทามติให้มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ ผลการศึกษการใช้รูปแบบ พบว่า 1) การสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม 2) การประเมินตนเองด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) การประเมินการจัดการเรียนรู้ในการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับก่อน-หลัง มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.20 และ 4) ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ:

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

นพรัตน์ อินทร์พันธ์. (2561). **รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียน**

ไทยวัฒนาประชารัฐ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- นริศรา ตาปราบ. (2562). **รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เบญญาภา หลวงราช. (2560). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภาพ เต็มรัตน์. (2562). **รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรักความเป็นไทยของนักเรียน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี**. นครศรีธรรมราช: โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ นครศรีธรรมราช ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.
- อรุณศิริ จันทร์หล่น. (2560). **การพัฒนาแนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Cranley, M. E. (2003). **Tessaan school: The moral life of a Thai primary school**. Buffalo, NY: The State University of New York at Buffalo.
- Henson, R. K. (2001). Perceived responsibility of prospective teacher for the moral development of their student. **Professional Educator**, 23 (2), 47-53.
- Jewell, P. (2001). Measuring moral development: Feeling, thinking, and doing. **Journal of Educational Administration**, 45 (4), 52-56.
- Tuana, N. (2007). Conceptualization moral literacy. **Journal of Educational Administration**, 45 (4), 364-378.
- Zdenek, B. & Schochor, D. (2007). Developing moral literacy in the classroom. **Journal of Educational Administration**, 45 (4), 514-532.